

MORTIMER PULLMAN

WOU UITGESTREKT SLAPEN IN ZIJN RIJTUIG

Een « heer » met een sikkebaard op zijn Amerikaans, geschoren wangen en lippen, de klassieke kop dus van de oude Yankee, reisde op zekere dag met de trein en vond de handelwijze van zijn landgenoten belachelijk. Deze mens, die in God geloofde, de Bijbel las, door de neus sprak zoals honderduizenden Amerikanen, heette Georges Mortimer Pullman.

« Hoe is het mogelijk, zei hij, dat gij voor uw woning alle mogelijk comfort vindt en, eenmaal in een spoorwegrijtuig gezeten, aanvaardt om opeengehoopt, door-eengeschud, arm tegen arm te reizen ! Van de rang van mens daalt ge af naar die van een pak. Waarom zou de trein niet hetzelfde comfort bieden als de thuis ? »

Voor Mortimer Pullman was het onaanvaardbaar dat men een nacht zou reizen met opgetrokken benen. Hij wou uitgestrekt slapen, in zijn rijtuig, zoals in zijn bed, warm eten en frisse dranken opgediend krijgen, op zijn gemak een sigaar roken en zijn dagblad lezen.

Een opvatting van een man die van weelde houdt...

Als voorloper van het toerisme, maakte hij van het vervoer een genot. Hij begon ermee in 1859, toen hij de toelating kreeg om twee rijtuigen van de *Chicago and Alton Railway* om te vormen. Hij bracht er ligplaatsen in aan, zoals in de scheepshutten. Het werd een triomf. De reizigers vochten voor de plaatsen.

Voor de prijs van 18.000 dollars bouwde hij, in 1863, de *Pioneer*. Dat was de eerste echte Pullman-car. Vier jaar later werd de *Pullman-Palace-Car Company* opgericht. Haar constructiewerkplaatsen vormden, in 1880, de stad Pullman in Illinois. Negen jaar later was zij een voorstad van Chicago.

Toen Pullman, in 1873, een van zijn rijtuigen te Londen tentoonstelde, riepen de Engelsen hem uit tot weldoener van de mensheid met evenveel recht als Gutenberg of Stephenson.

De vier Pullmanrijtuigen, aangekocht door de Engelse *Midland Railway Company*, kwamen in onderdelen toe en werden gemonteerd te Derby waarna ze, voor de eerste maal, reden tussen Saint-Pancras en Bedford, op 21 maart 1874.

Maar de slaapwagens trokken over de « haringvijver » dank zij Georges Nagelmackers.

Om een liefdesmart te vergeten, deed deze Belgische ingenieur een reis in Noord-Amerika. Hij ontdekte er de befaamde rijtuigen « uitgevonden » door Mortimer Pullman. Maar die slaapzalen op wielen mishaagden hem. Volgens hem, kwamen ze te kort door te veel vertrouwelijkheid. Daarom liet hij, op zijn beurt, in België slaaprijtuigen bouwen, eerst met vier, daarna met twee plaatsen, en zelfs de « single ». Een jaar later, ontstond te Luik een maatschappij voor de exploitatie van die rijtuigen die eerst reden tussen Parijs en Oostende, daarna tussen Parijs en Keulen of Wenen.

Aangemoedigd door dit succes, stichtte Georges Nagelmackers, op 4 december 1876, te Brussel, de Internationale Maatschappij der Slaapwagens waarvan Koning Leopold II een der voornaamste aandeelhouders was.

In vijftien jaar tijds, had het Pullman-systeem zich uitgebreid over de ganse wereld.

Naar René Dupuy, *Le Roman du Rail*
(uitg. P. Horay).